

Oblastní, farní a městské Charity: požehnané dílo

Malým ostrůvkům velkého díla Charity je věnována tato charitní příloha Caritas. Vypráví o těch nejmenších, základních organizačních jednotkách, na nichž celá církevní charitní instituce stojí a z nichž také vyrůstá.

Přibližuje jejich vznik v čase před dvaceti i více lety i v relativně nedávné minulosti.

V reportážích a svědectvích se vydáme často až na samý konec světa, kde ovšem také žijí lidé, kteří potřebují pomoc a blízkost svých bližních. Těmto pomocníkům se nejen podíváme pod ruce, ale také zjistíme, proč se pro své povolání rozhodli a rozhodují.

Jako houby po dešti

Česká katolická charita coby režimem trpěná instituce přežila časy komunistické správy věcí veřejných. Po revoluci v roce 1989 bylo náhle vše jinak, iniciativy rostly jak houby po dešti, obnovovaly se před desítkami let z donucením zrušené místní, farní, městské,

Podle statistik loni v České republice působilo 319 oblastních, městských a farních Charit. Jednou z jejich četných nabídek je charitní ošetrovatelská a pečovatelská služba přímo v domovech klientů. Snímek CHOPS Liberec

oblastní a diecézní Charity a zaoložené byly Charity a zařízení docela nové.

Do práce na pomoc bližním se lidé pouštěli a dodnes pouštějí s velkým nasazením. Charity vznikaly „na kolenech“ či „na zelené louce“, bez zku-

šeností a často s lidmi bez patřičného vzdělání v oboru. Do dneška se mnohé z nich přerodily v profesionálně vedené organizace.

Vitální a požehnané dílo zkrátka vyrostlo díky obětavým lidem, kterým nebyli lhostejní bližní. Na rozdíl od řa-

dy někdejších (někdy i současných) politiků porozuměli slovům nedávno zesnulého kardinála Miloslava Vlka o nutné transformaci srdce. Těch, kteří tuto výzvu přijali, jsme se ptali v rozhovorech na časy uplynulé i budoucí. (jou, mach)

Služba lásky patří do každé farnosti

Charitní služba je vedle bohoslužby a hlásání evangelia třetím pilířem církevního života. Právě tam se osvědčuje křesťanská víra. Historicky se sociální smýšlení rozvinulo nejdříve v těch zemích, kde se brala vážně Ježíšova slova „Co jste udělali pro jednoho z nejposlednějších, pro mě jste udělali“. Charitní práce není jen prací sociální, ale především projevem víry. Kdo se otevřel Bohu, miluje, vyzařuje

Boží lásku. Ta je základem církevního společenství, které je jako Kristovo tajemné tělo znamením Boží přítomnosti, místem, kde je možné se setkat s Bohem. Ve společenství je samozřejmé, že jeden druhému pomáhá, že se lidé umějí postarat o své potřebné.

Charita jako společenství a organizace znásobuje úsilí jednotlivců spojením sil a potřebnou odborností. Už vzniklo mnoho služeb a zařízení, velkých Charit i drobných projektů, s řadami zaměstnanců, ale s ještě větším počtem dobrovolníků a podporovatelů. Struktura se v různých

diecézích liší, ale to není podstatné. Důležité je, aby každá farnost, která se chce považovat za živou a zdravou, měla rozvinutou péči o potřebné. Jen tak bude rodinou Božích dětí, která umí vidět svoje potřebné, cítit za ně zodpovědnost a mít ochotu pomáhat. V řadě farností například lidé odkládají peníze za to, co si v postní době odřekli, do papírové krabičky, kterou přinesou na svátky do kostela. Peníze se nikam neodesílají, ale slouží potřebným ve farnosti. Není lehké potřebné najít a pomoc nabídnout tak, aby neurazila či neponížila. Je to škola lásky, která

umí vidět a být taktičtí. Toto téma patří i na jednání pastoračních rad farností, které se musí kromě jiného zabývat i výchovou dospělých i dětí ke službě lásky.

Jen tak se učíme být správnými křesťany. Už ve druhém století kdosi napsal: *Půst je lepší než modlitba, milodar je lepší než obojí.* A sv. Jan Zlatoústý: *Kvůli čemu modlitba klepe, to půst vyprošuje a milosrdenství dostává.* Jsem rád, že Charita roste i v malých farnostech.

JAN GRAUBNER,
arcibiskup olomoucký

Andělé, co nemají křídla, ale jezdí červenými auty

Metodovy prsty se rozeběhly po klapkách harmoniky. Písňě hrál a zpíval jen ty oblíbené. Hlavu sklopenou. Nemohl se na ně dívat. Nedokázal to.

Bylo mu jich líto: seděli tam na vozíčcích, leželi na polohovacích postelích. Nemohoucí, odkázáni na pomoc druhých. A přesto to pro něj bylo nejužasnější publikum, jaké v životě měl.

Radost v očích těch lidí ho dojala doslova k slzám. A ani se za ně nestyděl. Musel si přiznat, že je jako oni – starý, odkázaný na pomoc druhých. „Myslím si, že tenkrát, když hrál klientům Charity, se konečně smířil s tím, že už opravdu doma sám být nemůže. Víte, přicházel o zrak a měl spoustu dalších zdravotních problémů,“ vzpomíná na vyprávění strýce Metoda jeho neteř Marie. Připouští, že pro něho muselo být velice těžké opustit svoji chalupu. A co teprve jeho les, kde byl denně. „Byl starý mládenec, celý život žil sám. Sám se naučil i hrát na harmoniku. Bylo jen těžko představitelné, že by si někde zvykl, navíc měl už přes osmdesát. Přesto si pak pobyt v charitním domě na Halenkově nemohl vynachválit. Neustále mi opakoval, že kdyby věděl, jak se bude mít, udělal by to už dávno. Nevím, jestli jsem ho někdy viděla tak spokojeného.“

Výlet s klienty stacionáře Slunečnice do dřevěnice Kosenka ve Valašských Kloboukách za tradičním pečením chleba v peci. Snímek Josef Vrážel

Dalo by se říci, že lidé jako Metod jsou typičtí klienti Charity Svaté rodiny Nový Hrozenkov. Osoba vyššího věku, žijící v kopcích, často na samotě, která se bez pomoci druhého neobejde, a proto využije služeb místní charity.

Další pomocí je nejen pro místní seniory, ale i pro jejich rodinné příslušníky, charitní Denní stacionář Slunečnice, který v průměru využívá na

20 seniorů. Zde mohou pobýt se svými vrstevníky během dne. Mají připravený pravidelný program. Velký důraz tu kladou na vzpomínky, jež jsou často společnou nití k rozhovorům u všech... A tak se poslouchají vinylové desky s hity let dávno minulých, zpívá se, tančí, čte „červená knihovna“, ale třeba taky dere peří, kroutí březové metly, pečou a vaří se tradič-

Charita Svaté rodiny Nový Hrozenkov působí ve velice členitém, kopcovitém terénu na teritoriu obcí Velké Karlovice, Karolinka, Nový Hrozenkov, Halenkov, Hovézí, Huslenky a Zděchov. Zaměstnává na osmdesát lidí a jen v terénu má v pečovatelské službě na starosti více než 270 osob. V osobní asistenci pak dalších deset. Svě nezastupitelné místo zde má také ošetřovatelská služba, což je dalších téměř 170 klientů. A přibývají další.

ní valašské dobroty nebo se jezdí na výlety. Nmalým přínosem je v tomto směru šestnáctimístný charitní autobus, jež Charita Svaté rodiny získala díky Programu švýcarsko-české spolupráce. „Víte, já normálním autobusem jezdit nemůžu – nenastoupím do něho. Ale ten náš, charitní, co je i pro vozíčkáře, to je jiná,“ vychvaluje si službu paní Ludmila, jež se pohybuje za pomoci chodítka. Na výlety prý jezdí moc ráda. Asi nejraději na poutní místa. Zrovna v květnu se zapsala na zájezd na Turzovku a Svatý kopeček.

„Přijďte se podívat na moje kvítečka, ještě než odjedu,“ mrkne na mě spiklenecky téměř devadesátiletá paní Veronika. V charitním domě strávila letošní zimu. Nastěhovala se v listopadu a teď v dubnu se vrací zpět do svého domku v kopcích. Využila tak další ze služeb, které místní charita starousedlíkům nabízí. Zimy tady na Valašsku totiž umí být velice krušné, konečně jak to ukázala ta poslední. „Těším se domů. Ale je tam i strach. Mám problémy s dýcháním, špatně chodím,“ neskrývá své obavy usměvavá žena a ukazuje květinami přeplněnou okení římsu ve svém charitním pokojíčku.

Asi jen těžko je možné si představit, jak by všichni tito lidé mohli na valašských kotárech bez denní pomoci místní charity žít. I z jejich reakcí je zřejmé, že si to sami uvědomují. Svěrázně to vystihl jeden z nich, šestadevadesátiletý pan Ludvík: „Oni jsou jak strážní andělé, jenom nemají křídla. Místo toho jezdí červenými autem.“

RENATA HOLČÁKOVÁ

Filip Tomsa: Někdy stačí udělat smutnému radost

Český herec Filip Tomsa patří k těm, kteří mají i při své práci na zřeteli solidaritu a pomoc druhým. Poslední tři roky moderuje Dny lidí dobré vůle na Velehradě. Povíдали jsme si s ním o drobné neviditelné práci těch, kteří každodenně pomáhají...

V běžném životě lidí, kteří podávají potřebným pomocné ruce, zůstávají skryti. Napadá vás, jak je zviditelnit?

Může to být právě setkání na Velehradě. Je manifestací této pomoci. Je ale důležité, aby každý z nás v běžném životě nebyl netečný, aby reagoval, byl tolerantní. Aby se stal jedním z těch pomáhajících, je-li to třeba. Když by potřebným pomohl vždycky někdo z jejich okolí, pak by večer, jako je ten na Velehradě, ba ani charitní síť pomoci vlastně nebyly zapotřebí.

Určitě už jste také natrefil na někoho, kdo potřeboval pomoci. Zasáhl jste nějakým způsobem do života druhých?

Určitě, vždyť někdy stačí jen udělat druhému radost, když vidíte, že je smutný nebo trpí. Jednou jsem třeba seděl v restauraci, kam přišly tři cizinky. Odhadoval jsem, že to jsou matka a dvě dcery a všiml si, že jedna z nich je velmi smutná. Poprosil jsem číšníka, aby jí přinesl něco dobrého k pití. Jen tak, aby se usmála. Když jsem viděl odezvu, měl jsem radost. Ještě větší větší než ta neznámá. Posílal jsem

Filip Tomsa s uherskobrodskou charitou na Velehradě. Snímek Pavel Langer

také peníze na vzdělání jedné indické holčičce. Když mi došly zpátky dopisy s jejím prospěchem, velmi mě to těšilo.

Proč je vám pomoc druhým tak blízká?

Velmi často se lidé cítí bezmocní nad lidskou bídou a nemohoucností. Ne-

víte, co máte dělat, jak můžete pomoci. Vždyť k tomu někdy nemáme jednotlivě dostatek prostředků. A to je velký úkol Charit. Vydávají se k tolika lidem. Také naším jménem se snaží pomoci. Patří jim za to velký dík.

KAROLÍNA OPATŘILOVÁ

Šatník už dnes v garáži neotevřete

Malé Charity se začaly rodit vzápětí po pádu komunismu.

S pamětníkem této éry JAROSLAVEM DUFKEM hovoříme o Charitě v proměnách času. V letech 1994–1999 byl ředitelem České katolické charity, od prosince 1999 je ředitelem České katolické charity, domovů pro řeholnice a duchovní.

I malý dobročinný obchůdek ve Vlašimi spoutává řada norem a předpisů.

Ilustrační snímek Lubomír Kotek

Z jakých popudů začaly charity počátkem 90. let znovu navazovat na svoji násilně přetrženou činnost?

Na samém počátku šlo hlavně o dobrovolné charity. Hodně jich vnikalo ze společenství věřících ve farnostech. Podle mého názoru to bylo z velké „nadechnutí“ a nadšení ze společenské změny. Možnost, jak prokazovat víru skutky a pomáhat bližnímu. Velké pomoci se nám dostávalo také od kolegů z Rakouska, Německa, Švýcarska, Francie a Itálie. Kromě finanční a materiální pomoci také předáváním zkušeností a vzděláváním.

Jaká to byla doba?

Dost divoká. Stačilo se však rozhodnout, nechat potvrdit biskupem nebo místním ordinářem, sepsat stanoviny, kdy úřady na obsah moc nehleděly, a nechat se zaevidovat. Hodně pomáhali asistenti pro jednotlivé diecéze. Někteří začínali v malé místnosti se stolem, židlí a telefonem. Obdobně to vypadalo na terénu. Auto se vystrčilo na ulici a v uvolněné garáži se udělal šatník a v jednom pokoji bytu kancelář střediska pečovatelské služby.

Jak dále pokračoval vývoj?

Rozvíjela se zejména charitní ošetřovatelská a pečovatelská služba. K nemocným na návštěvy se chodilo pěšky nebo se jezdilo na kole. Pomáhalo se s koupáním, převazovaly se bércové vředy. Viděli jsme potřebu změny péče o lidi v domovech pro seniory. Objevovaly se v dobách socialismu neznámé nebo zamlčené problémy: bezdomovectví, matky v tísní, mentálně a zdravotně postižení, humanitární pomoc do zahraničí apod.

Nároky se ve všech oblastech postupně zvyšovaly. Jednak z vnitřní potřeby pomáhat lépe, a také přišla do-

slova smršť nové legislativy. Vznikl kurz sv. Anežky, vzdělávání pro sestry pečovatelské služby, pro pracovníky vysílané na pomoc do zahraničí a množství cílených vzdělávacích akcí u nás i v zahraničí. Přišly i další stupně vzdělávání, Vyšší odborná škola Caritas v Olomouci a obory pro sociální práci na vysokých školách.

Podobně stoupala i hvězda charitních služeb.

Rozvíjely se velmi rychle a díky jejich spolehlivosti se dařilo získávat dotace. Na přelomu tisíciletí dosáhly 120 milionů Kč. Významně charita pomohla při velkých povodních 1997 a 2002. Sestry charitní pečovatelské služby jezdily za pacienty na lodičkách, pracovníci věděli, kde žijí další lidé odkázaní na pomoc. Díky výtěžkům finanční sbírky se pak Charita zapojila do obnovy zničených domácností. A to dlouhodobě až do vyřešení problému.

Požadavky na poskytování pomoci a služeb se rychle měnily na základě nové legislativy a norem. Šatník v bývalé garáži už dnes kvůli hygienickým předpisům neuděláte. V roce 2006 pak byl přijat zákon o sociálních službách.

Na profesionalizaci tlačil stát, nebo se stala nutností?

Potřebu profesionalizace přináší pokrok a doba. Kdo z nás by byl schopen bez zaškolení spustit třeba velkou pračku v prádelně charitního domova? Problém však vidím v úměrnosti požadavků a odbornosti pro konkrétní činnost. Přestáváme využívat „selkový rozum“. V mnoha případech si, myslím, zbytečně komplikujeme život.

Zákon o sociálních službách přinesl mnoho užitečného, ale také komplikace. Činnost „sešněroval“ vyjme-

nováním druhů služeb s požadavky a poskytovatele tím „natlačil“ do jedné řady. I pro nejzákladnější péči teď potřebujeme uchazeče znalé práce na počítači, vedení rozhovorů, záznamů, plánování, vyplňování statistik a tabulek.... Pak ale nějak ubývá pracovníků se schopností a časem podržet za ruku člověka na lůžku a být mu na blízku, když to potřebuje.

Jak jsou Charity financovány a co dnes musí splňovat?

Pokud chce poskytovat sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, musí být charita evidovanou právnickou osobou se vším, co k tomu patří. Velkou částí financování jsou stále dotace, ponovu „vyrovnávací platba“. Se změnou způsobu financování a přechodem na kraje ale vznikl nový problém. Již nelze jednoduše pomáhat tam, kde charita vidí potřebu nebo problém. Službu si vlastně objedná kraj. Služba musí být zařazena do krajské sítě a charita musí dostat příslušné pověření. Rozsah sítě samozřejmě ovlivňuje objem financí, který je kraj na tyto služby ochoten vyčlenit. Stává se, že některé služby jsou i vyřazeny. Stačí změnit kritéria. Nebyvá jednoduché je splnit. Zasahuje do složení klientů, personálu, vybavení a samozřejmě do financí, nákladů na službu atd. A ke všemu se kritéria pro stejnou službu liší kraj od kraje. A když diecézní Charita působí ve čtyřech krajích, tak kolegy obdivuji. K tomu zmínka o výkaznictví a statistikách. Pro každý kraj se stejné věci vykazují jinak.

Další zdroje financování jsou obvyklé. Podle služby jde o úhrady od klienta, platby, často spíše „neplatby“ zdravotních pojišťoven, sbírky, dary a vlastní výdělečná činnost.

S čím mají Charity potíže?

Hlavním problémem na mnoha místech je nerovný přístup k poskytovatelům sociálních služeb zřizovaných obcí, městem nebo krajem a neziskovou organizací. Charity na stejnou službu prostě velmi často dostanou o hodně menší dotace. Jestliže mzdové náklady například v pobytových službách činí přes 60 % a topit a svítit musíte, tak se nedostává na mzdy. Při významně nižších mzdách dobré zaměstnance těžko udržíte. Obecně jsou mzdy v těchto náročných profesích podhodnocené. Zůstává jen u slibů o 10% navyšování. Nechci však problém zúžit jen na finance. Hodně se projevuje nedostatek lidí ochotných v sociálních službách pracovat.

Co charity přinášejí v dané lokalitě společnosti?

Zejména služby lidem, za některými by asi agentura nejezdila, protože by si nevydělala podle svých představ. Kromě té profesionálně odvedené práce je tam i přesah duchovní. Jestliže zaměstnanec žije ve víře, klient to na jeho práci pozná. V mnoha případech místní Charity sociální práci propojují s pořádáním kulturních a společenských akcí a jsou záhytným bodem, na který je spolehnouti.

JAN OULÍK

Jak založit místní Charitu?

Způsob se řídí zvyklostmi v příslušné diecézi, o zřízení rozhoduje biskup a ředitel diecézní Charity. Poté proběhne klasické kolečko na úřadech. Evidence na Ministerstvu kultury, registrace právnické osoby (IČ) a další kroky se zaměstnanci, nahlášení na ČSSZ, zdravotní pojišťovnu, finanční úřad atd.

Tady na Šluknovsku je „moje Afrika“

Křehká dáma s německým přízvukem, Němka s českými kořeny, kterou život zavedl zpět do Čech. Je neuvěřitelné, kolik práce může za jedinou ženou stát...

Eva Habel, dcera odsunutých sudetských Němců, rodačka z bavorského Kraiburgu, dnes ředitelka Oblastní charity Šluknov. Je etnografkou, vystudovala sociální historii, téměř deset let byla úspěšnou badatelkou, publikovala články, pracovala v muzeu, zajímala se o životy sudetských Němců, stala se organizátorkou nejrůznějších sudetoněmeckých akcí, výstav, konferencí. Se spolkem betlémařů se jednou dostala do Šluknova. Jak říká, chudoba, kterou zde viděla, byla šokující. Neopravené domy, žebrající děti, lhostejní lidé. K osobním zkušenostem se přidalo vědomí několika násilných poválečných vražd sudetských Němců ve Šluknově s tou asi nejznámější – vraždou bratrů Bienertových, která byla spáchána dokonce až po sametové revoluci. „O tomto místě jsem slyšela jen samé smutné věci, k tomu můj prv-

Eva Habel při přebírání Ceny Charity ČR (2015)

Snímek Lubomír Kotek

ní dojem z návštěvy, který nebyl zrovna příjemný. Tehdy mě ani nenapadlo, že zde někdy budu žít,” vzpomíná ředitelka.

Dozvěděla se o knězi ve Šluknově, který procházel podobnou zkušeností jako ona, přesto se však rozhodl zůstat. „Brala jsem to jako znamení a začala Šluknov pravidelně navštěvovat,” popisuje počátek svého působení ve Šluknově Eva Habel. „Moje tehdejší práce mě nenaplnovala a nějakou dobu jsem si pohrávala s myšlenkou odjet do Afriky. Po několikáté návštěvě Šluknova jsem ale věděla, že tady je moje

místo.” Zkontaktovala místního pana faráře a snažila se pomáhat materiálně a v době své dovolené, po čase ale viděla, že to nestačí. Jako pastorační asistentka společně s knězem pracovala především s dětmi na místní faře. „Začátky nebyly vůbec jednoduché. Bylo velmi těžké získat si důvěru,” vzpomíná ředitelka. Velkou oporou jí kromě místního kněze byla jedna romská rodina, jejíž dceři je kmotrou a s níž se přátelí dodnes. Rodina poskytla prostory pro charitní šatník, hlavním centrem jejího působení byla ale stále fara, kam se nastěhovala a kde bydlí dodnes. Po dvou

letech intenzivní práce si získala především romské obyvatele natolik, že se na faře téměř dveře netrhnou. Po konzultaci s litoměřickým biskupem Janem Baxantem tedy biskupství založilo ve Šluknově Charitu a rok na to koupila Charita od města starý patrový dům, který postupně začala rekonstruovat. Změny umožnily rozšířit činnost a začít pracovat hlavně na vzdělávání dětí, což je podle slov paní ředitelky základem jejich práce: „Byla jsem překvapená, jak málo děti umějí. Zaměřili jsme se tedy hlavně na předškolní a školní přípravu.” Dnes má Charita, jejímž posláním je „z lásky a s láskou podporovat a pomáhat bližním” 25 zaměstnanců a provozuje pět služeb, v rámci kterých se zaměřuje na ty nejpotřebnější od předškolního věku až do dospělosti a nezapomíná ani na rodiny s dětmi. „Nejvíce pozitivních ohlasů dostáváme ze škol, kam děti docházejí, pro nás je ale největší odměnou zájem o naše služby a spokojenost dětí i dospělých,” usmívá se Eva Habel. Zásluhy však tato skromná žena nepřičítá zdaleka jen sobě: „Úspěšnost naší práce vidím nejen v tom, že polovina našich pracovníků je z řad Romů, což nám velmi pomáhá porozumět místní komunitě a přiblížit se jí, ale především v tom, že to vše je dílo Boží,” uzavírá ředitelka šluknovské Charity.

EDITH KROUPOVÁ

Někdy si připadáme jako ve filmu Sestřičky

Osoblažsko. Kus země v nejsevernější části Moravskoslezského kraje, na samé hranici s Polskem, si získalo mé srdce už před dvaceti lety – a stalo se i mým bydlištěm. Před deseti lety se na mě obrátila Boženka Čevelová, která mne požádala, abych se s ní věnovala nemocným a potřebným. Nastoupila jsem jako terénní zdravotní sestra do Charity v Krnově a dostala do vínku nemocné a potřebné právě na Osoblažsku. Zprvu jsem se bránila, měla jsem krátce řidičský průkaz a řízení auta jsem se bála. V zimě to tu vůbec není sranda: spousta sněhu zmenší už tak úzké cesty na průjezd jednoho auta. Denně jsme poskytovaly služby asi dvanácti klientům, kteří byli nemocní a potřebovali pomoc, podpořit. Nejen nemocní, ale i rodinní příslušníci.

Vzpomínám na pána, který měl onkologické onemocnění jazyka, nemohl mluvit, ale chtěl zůstat doma. Denně jsme u něj převazovali ránu a podávali potravu žaludeční sondou. Držela ho práce na zahradě, choval slepice i prase. To vše zvládl, věděl, že jsme tam my, a že mu budeme nablízku. Jednou jsem přijela k němu do-

Monika Dudová při práci, kterou má ráda: v terénu s klienty.

Snímek CHK

mů a pán mi neotvíral. Když mi ani po deseti minutách neotevřel, přelezla jsem se strachem o něj plot. Našla jsem jej na zemi zavřeného v komůrce, byl přepaden, celý dům byl vzhůru nohama. Jeho vystrašený výraz, kdy nemohl z důvodu onemocnění mluvit ani volat o pomoc, nikdy nezapomenou. Zavolala jsem policii. Za pár měsíců pán umřel. Ale po dobu své těžké nemoci byl doma a byl za to moc rád.

Takových onemocnění máme mnoho. Pomáháme rodinným příslušní-

kům vyrovnat se s touto nelehkou situací, která je pro mnohé z nich neznámá. Vybavují si pána s rakovinou, který bydlel se svou ženou. Denně mu musely být aplikovány infuze. Denně jsem docházela a podporovala rodinu, pánovi tišila bolest a ulevovala v jeho stavu. Jednou se jeho zdravotní stav zhoršil, přivolala jsem obvodní lékařku. Přijela a kvůli zhoršení stavu mu chtěla zavolat sanitku. Rodina se na mne podívala, i samotný pán. Všichni chtěli zůstat doma. Když pa-

ní doktorka odcházela, museli jsme ji volat od branky zpět. Stav nemocného se velice zhoršil. Umíral. Díval se na manželku a po několika minutách spokojeně zavřel oči. Když jsem za pár dní rodinu navštívila, paní moc děkovala, že manžel mohl umřít doma. Že pocit, který nyní cítí, je těžko popsatelný, že má radost, že jej viděla umřít v klidu, bez utrpení a nebude se trápit myšlenkami, jakpak by to bylo, kdyby umíral v nemocnici, sám.

Díky zkušenostem zdravotní sestry mám z pozice ředitelky velkou možnost a příležitost vyjednávat pro dobro těchto lidí. Po několika letech boje, kdy Charita Krnov o spolupráci s obcemi na Osoblažsku usilovala, se to konečně podařilo. Nyní nás obce, ve kterých své služby poskytujeme, podporují a máme s nimi velmi dobrou spolupráci. Velice mi tato oblast přirostla k srdci a dodnes do ní několikrát za týden dojíždím za nemocnými. Když potřebuji zastoupit, pomáhá mi stále i Boženka Čevelová. Někdy si připadáme jako ve filmu Sestřičky.

MONIKA DUDOVÁ,
ředitelka Charity Krnov

Proměníme kasino v rodinné centrum

Z malé dobrovolnické Charity v Kolíně vznikla během tří let profesionální. Spoléhají na ní stovky lidí v nouzi. Hybatelem změny je LUCIE RŮŽKOVÁ RYBÁROVÁ, která je zároveň ředitelkou Farní charity Praha 1.

Čím jste jako ředitelka Farní charity Kolín začala?

Navázala jsem úzkou spolupráci s městem. Zapojila jsem se do komunitního plánování sociálních služeb Kolína. Objednala jsem se ke starostovi, abych mu představila vizi Charity, kterou jsem měla, a chtěla jsem zjistit, jestli je pro nás ještě prostor. Starosta byl nadšený. Do koloritu českého města Charita prostě zapadá, zvláště když se stále častěji mluví o našich kořenech. Charita v sobě nese odkaz Krista, křesťanské hodnoty a tradice. Patří ke kořenům naší společnosti a měla by hrát prim.

Jak Kolín Charitu podpořil?

Jsmo jedním z nejméně podporovaných měst ve Středočeském kraji, takže finanční podpora nepřipadá v úvahu. Město nám ale nabídlo prostor v Zengrově ulici, která je v tzv. vyloučené lokalitě. Nezapadalo to do plánu, který jsme měli. Chtěli jsme být nablízku maminkám-samoživitelkám, které

Ředitelka dvou farních charit: Lucie Růžková Rybářová Snímek ACH Praha

se ale tomuto místu vyhýbaly oblohou. Všechno zlé je nakonec k něčemu dobré. Kus vyloučeného prostoru jsme proměnili v místo pomoci, přinesli sem pozitivní změnu: smysluplnou činnost, pomoc, pracovní místa. A tak věřím, že velkým plusem začínajících Charit může být jejich skromnost. Nemůžeme chtít všechno hned.

Jak toto centrum pomáhá?

Charitní centrum materiální pomoci má v Kolíně pověst místa, které lidem v nouzi pomáhá prakticky. Úředníci z města i úřadu práce mi říkají, že je řada poraden, kam mohou lidi poslat pro radu, ale nikde jim nedají rohlík, když mají hlad. Nikde jim nedají boty, když je nemají. Lidé se někdy ocitnou v situaci, kdy ani z dobré rady nedokážou pro sebe nic vytěžit. A také je určité

procento lidí, kterým nestačí poradit, ale kterým musíme ten rohlík dát.

Farní charita Kolín zakládá v současné době další dvě velké služby.

V Benešově ulici vzniká Rodinné centrum sv. Zdislavy. Dlouhá léta bylo na tomto místě kasino. Po zákazu hazardu hledalo město nového nájemce. Je to pěkný prostor u zastávky autobusu a je skvělé, že měli odvahu dát ho Charitě a ne komerčnímu nájemci. Budeme tu pomáhat rodinám v krizi, kdy manželé prožívají konflikt zasahující negativně do výchovy dítěte.

Díky evropskému grantu pak stavíme v Zálábí komunitní centrum. Smysl takového centra vidím opět v proměně prostředí. Zálábí je velká část Kolína, jeho obyvatelé si často stěžu-

jí, že jsou opomíjenou městskou částí. Není tam nákupní centrum, kino, kultura. Dění kolem komunitního centra vlije do této čtvrti život.

Na Zálábí je v neděli ráno dětská mše. Schází se tam spousta rodin, ale pak nemají zázemí – kde posedět, kde si dát kávu. Komunitní centrum bude mít dva vchody, aby se v neděli dalo použít jako centrum pro farnost.

Jak Charita s farností spolupracuje?

Farní charita má být součástí farního společenství. Je jeho prodlouženou rukou v pomoci bližním. Víra bez skutků je mrtvá. Nejdůležitější je, aby byli farníci ochotni věnovat Charitě svůj čas třeba při Tříkrálové nebo Národní potravinové sbírce. Pomohlo by mi také mít poradní orgán složený z farníků, kteří něco umí nebo něco dokázali.

Vedle Farní charity Kolín vedete tu v Praze 1, která loni na podzim otevřela denní centrum pro ženy bez domova.

V Praze nemusíte úředníkům a politikům vysvětlovat, že je v sociální oblasti něco potřeba. Bylo jednodušší prosadit v Praze službu pro lidi bez domova, pro níž v Kolíně není vůle. V Praze je těžší motivovat zaměstnance, aby zůstali.

Kde berete motivaci?

Chci dát smysl svému životu a tomu, co dělám. Za poslední tři měsíce jsme zachránili tři děti před odebráním z rodiny do ústavní péče. Doma neměly co jíst. Spoléhají na nás stovky lidí, kteří jsou v tísní. Spoléhají na nás stovky lidí, kteří jsou v tísní.

JARMILA LOMOZOVÁ

Významné věci vznikají nenápadně

Diecézní charita Brno slaví letos 25 let od znovuoživení své činnosti. Od jejího zrodu do dnešních dnů se její tvář i tváře jejích lidí v mnohém změnily. V životě organizace je to už zralá dospělost. PETR KONZAL stál u jejího vzniku jako dobrovolník. Dodnes v ní pracuje a zná ji tzv. jako své boty.

Růst Charity jste prožil zblízka. Co je za ta léta jinak?

Například počet zaměstnanců. Zástupy dobrovolníků už ani nepočítám. Myslím si, že z jednoho na 1 400 pracovníků je velmi dynamický rozvoj. Dále jsou to nabízené charitní služby. Zpočátku charitní šatník a první profesionální Charitní ošetřovatelská služba, nyní široký vějíř 130 služeb so-

ciálních, zdravotních, preventivních, prarodinných i humanitárních. Ačkoliv nás to netěší, ale změnily se i počty lidí v nouzi. Z několika desítek na dnešních neuvěřitelných 55 tisíc ročně.

V prvních letech se musela hlídat odbornost nadšených obětavých pracovníků. Dnes s profesionálním přístupem nemáme problém, ale právě v souvislosti s výročím, kdy se ohlíží-

me zpět, si uvědomujeme, že musíme dbát na autentického ducha Charity. Jinak bychom se vzdali své podstaty a ničím se nelišili od jiných kvalitních neziskových organizací. Pak je to materiální vybavení. Zpočátku zapůjčený stůl, dnes stovky služebních aut, počítačů, mobilů, nemálo speciálních softwarů k evidenci údajů o službách.

Na jedné straně usilujeme o odbourávání monotónních činností, na druhé nás velmi neúprosně zatěžuje byrokracie a jedna kontrola za druhou. Pro ilustraci: v naší Diecézní charitě Brno připadla v loňském roce na každý pracovní den jedna kontrola zvenku. Pamatuji si, že se jednou kontrolní orgán u nás pozdržel 3 měsíce. Samozřejmě zbytečně.

Co je naopak stejné?

Myslím, že zejména základní myšlenka a poslání, díky kterým Charita vůbec

existuje, se nezměnila. Stejně tak nadšení „charitáků“. Charita má být jedním ze tří pilířů života farnosti a doufám, že tomu tak je.

Utkvěla vám nějaká příhoda ze začátků brněnské diecézní charity?

V počátečních letech nám poskytovala podporu především rakouská a francouzská Charita. Při jedné návštěvě Francouzů v Brně jsme vzácnou návštěvu pohostili kávou. Vedoucí delegace se do ní s chutí pustil mohutným douškem. Vtom jsem si všiml, že něco není v pořádku. Nic netušícího náhle zaskočila plná ústa lógru. Zachoval dekorum, ale bylo to velmi komické. Zatímco my jsme po zboření železné opony nakukovali na Západ a učili se například i espreso, ve Francii už na „turka“ dávno zapomněli.

DIANA TUYET-LAN KOSINOVÁ

Jak se vaří pohádková sekerková polévka

Třetí květnový čtvrtek oslaví ve Veselíčku u Milevska dvacet let od doby, kdy v bývalé faře a posléze mateřské školce zahájil svou činnost Domov sv. Alžběty pro matku a dítě. Po mši v kostele sv. Anny stojícím v těsném sousedství bude následovat den otevřených dveří s kulturním programem pro děti a dospělé.

"Důvěru je nutné budovat úplně od začátku..."

Snímky Lubomír Kotek

Chystají se pozvat zástupce obce a obyvatele okolních obcí, své příznivce a podporovatele a také bývalé klientky. Těch se tu vystřídal po zehnaně. Během dvou dekad domov znamenal dočasný přístav pro 349 maminek a jejich 644 dětí. Maminek, co neměly v životě to obrovské štěstí narodit se v celkem obyčejné funkční rodině, jejíž členové se mají prostě rádi. Mnohé pak v životě uklouzly. „Za dvacet let, co tady pracuji, už téměř v Česku vymizela funkční rodina,“ říká s nepřeslechnutelnou lítostí v hlase Marie Sádlová, ředitel-

dává právě čtení pohádek. „Jejich“ maminky totiž koupí a snesou svým ratolestem kde co, ale neumějí si s nimi obyčejně hrát. Protože ani s nimi, když byly malé, si nikdo nehrál. A také jim nečetl. Jejich děti tak umí dobře ovládat kdejakou elektroniku, ale když promluví, logoped spíná ruce.

Pospolitému soužití napomáhá také uzpůsobení přízemní budovy, ve které Domov sv. Alžběty sídlí. Nabízí osm samostatných pokojů, kde maminky se svými dětmi bydlí, a společné prostory, kde se setkávají a musí se naučit s ostatními vyjít.

s maminkami, oběťmi „snadných půjček“ na lichvářský úrok. „Co mne tu naučili? Asi šetřit, umím si udělat rozpočet na celý měsíc,“ uvažuje maminka v černé mikině sedící v altánu na zahradě Domova. Za pár týdnů jí končí půlroční délka pobytu ve Veselíčku a s malým synkem a s partnerem, kterému brzy vyprší trest, by se rádi usadili někde v jižních Čechách.

„Tyto ženy potřebují pomoc někoho, ke komu mají důvěru, kdo se jich třeba jednou za den zeptá ‚Jak se máte?‘, s kým se mohou poradit. Prostý projev lidskosti, nic víc. To by pomohlo, aby nešly za prvním chlapcem, který je potká,“ shrnuje své pocity ze své praxe Marie Sádlová.

Za každého počasí

V průběhu dvaceti let prošel proměnou také vztah Domova s obcí. „Pochopitelná ostražitost, která byla patrná zejména v počátcích poskytování naší služby, se postupem času proměnila v dobrou spolupráci,“ říká Marie Sádlová. S klientkami a jejich rodinami navštěvují kulturní akce pořádané obcí a na oplátku na Velikonoční pondělí se v Domově schází farnost, aby společně oslavila Vzkříšení a sousedé

z Veselíčka a okolí mohli blíže poznat sociální službu. Také na vánoční besídce se pravidelně scházejí přátelé Domova a bývalé klientky.

Největší „kontaktní“ akcí je však Tříkrálová sbírka, jejíž výtěžek jde na provoz Domova. „Většina lidí vítá naše koledníky s nadšením, často se jedná o dojemná setkání. Za tři krále se převlékají naši malí klienti v doprovodu studentek, které k nám chodí na praxi. Některé děti chodily denně a za každého počasí!“ připomíná Lucie Ďurková.

Okolní si tedy dávno zvykli a Domov získal dokonce sponzory. „Našlo se pár lidí z okolí, kteří náš Domov vzali za svůj a jsou vstřícní k ženám s tak těžkým osudem,“ říká Marie Sádlová a jmenuje cukrárku v nedalekém městě, která na akce Domova pravidelně věnuje pamlsky, anebo zemědělce, který domov zásobuje tolik potřebnými bramborami.

„Vždy nás potěší, když se dozvíme, že maminky, které u nás přechodně bydlely, nyní žijí spokojeně a samostatně ve vlastním bytě. Je to pro nás úžasná vzpruha, díky níž víme, že naše práce, která není vždy jednoduchá, má nějaký smysl,“ uzavírá Marie Sádlová.

JAN BIENER

... a s dětmi je třeba si hrát,“ říká ředitelka Marie Sádlová.

ka Farní charity Veselíčko. Mamin-kám s pošramocnou duší, často obtěžkaným dluhy, bez zaměstnání a vypěstovaného smyslu pro povinnost, se tady, na okraji jihočeské obce se dvěma stovkami usedlíků, snaží dát novou šanci. Zprostředkovat jim pocit rodiny, jejíž funkci znají klientky spíš jen z televizních seriálů.

Základem všeho je důvěra. „Budovat důvěru je nutné úplně od začátku, často není vůbec na čem stavět. Je to jak vařit ‚sekerkovou‘ polévku, jenže často bez sekerky,“ užívá příměr z pohádky ředitelka Sádlová. A za příklad

„Maminky si vaří za své peníze, nabízíme a poskytujeme jim pomoc, ale nemůžeme nic nařizovat,“ vysvětluje pravidla ředitelka Sádlová.

Nezbytné poradenství

Většinu klientek tíží dluhy, které hrozí přerůst do nesplacitelných částek. Sociální pracovníce Lucie Ďurková považuje za úspěch už to, že se podaří s maminkami jejich situaci stabilizovat. „Podstatné je, že některá udělá dokonce jeden dva krůčky ke zlepšení,“ shrnuje bilanci práce

Příběh paní Zuzany

Jmenuji se Zuzana, je mi 21 let a bydlím tady se svou tříletou dcerou už tři měsíce. Čekala jsem druhé miminko, ale ve čtvrtém měsíci jsem o něj kvůli stresu přišla. Před tím jsme bydleli s přítelem v podnájmu, ale ztratil práci a vyléval si na mě vztek. Už jsem to nemohla dál snášet, bála jsem se o dceru, na kterou začal být zlý. Neměla jsem kam jít, a tak mi pracovnice ze sociálního úřadu doporučila přestěhování do azylového domu. Bývalý přítel neustále vyhrožoval, že mě připraví o dítě, nadával mi a posílal udání na sociálku. Tady v Domově jsem docela spokojená, když potřebuju, se vším mi pomůžou. Ale moc bych si přála, abychom měli své vlastní bydlelní někde ve městě, abych mohla dát malou do školky a najít si práci. Učila jsem se na cukrárku, ale kvůli těhotenství jsem toho nechala, i když mě to bavilo a ráda bych si školu časem dodělala. Doufám, že to špatné máme už za sebou a věřím, že se nám podaří začít nový život.

Lidský osud se nevejde jen do paragrafů

Především myšlenka nabídnout teenagerům program a prostor pro setkávání nastartovala před 11 lety vznik Oblastní charity v Jičíně.

Když se tehdy podařilo ve městě otevřít Nízkoprahový klub pro děti a mládež Exit, tak se partě mladých kamarádů splnil sen.

K jeho zakladatelům patří současný ředitel jičínské Charity David Rejlek, kterého k profesi sociálního pracovníka nasměroval křesťanský skauting a studium na Jaboku. „Tenkrát jsem vůbec netušil, do čeho jdeme. Kdyby mně někdo řekl, že za deset let budu řídit 45 zaměstnanců a budeme pomáhat 750 klientům ročně, tak bych tomu nevěřil. Ale přicházely stále nové výzvy a my na ně prostě reagovali,“ říká David Rejlek, dnes otec dvou dcer. A také milovník horolezectví.

Jičínská Charita roste s každou novou výzvou. Jednou z nich jsou vyloučené lokality na jih od Jičína, kde Charita denně zajišťuje pečovatelskou službu pro téměř stovku seniorů a lidí se zdravotním postižením. „Jde o zemědělskou oblast, kde není dostatek pracovních příležitostí a lidé tu mají hloub do kapsy,“ popisuje tamní situaci ředitel. Charitní centrum Sasanka sem dojíždí také do problematických rodin

Pro nevidomého pana Rejzka z Kopidlna na Jičínsku, který se pohybuje na vozíku, jsou charitní pečovatelky a sociální pracovníci doslova druhé oči a ruce. Snímek autorka

s ohroženými dětmi. „Nejčastěji pomáháme v případech rodinných krizí, jako je rozvod, domácí násilí nebo dluhy. Snážíme se děti ochránit před jejich negativními dopady, aby z toho neměly trauma. Rodiče učíme, jak děti vychovávat a jak se s nimi učit,“ přibližuje svou práci Jaroslav Ludvík ze Sasanky. Nově terénní pracovníci pomáhají i rodinám s dětmi na Semilsku. Jičínská Charita dnes provozuje také klub pro děti a mládež v Hořicích a Nové Pace, nebo vysílá své dobrovolníky do nemocnice a sociálních zařízení pro děti a seniory.

První vystřízlivění z počátečního dobrovolnického nadšení přišlo hned záhy s novými standardy sociálních služeb. Ty vedle zavedení pravidel přinesly i větší administrativní zátěž. V Jičíně se s tím ale dokázali poprat a duch Charity tu přetrvává. „Učil jsem se od ostatních Charit. Když přišly kontroly z úřadů, museli jsme hodně chyb opravit, ale naštěstí nebyly závažné. Byla to škola,“ vzpomíná David Rejlek a neskrývá i určité zklamání: „Systém kontrol je potřeba, ale mrzí mě, že je nezajímá skutečná práce

s klientem. Kontrolují hlavně papíry a směrnice.“

Na všechno ale škatulky nestačí. „Život přináší tolik různých příběhů. Nejde napasovat osudy lidí jen na předpisy. Teď budu zrovna volat kolegyním do Lomnice, aby zašly na faru, kde objevili opuštěnou mladou holku, zabalenou v dekách v kůlně. Nemáme na to sice službu, ale my už najdeme cestu, jak jí pomoci,“ reaguje pohotově ředitel.

Stejně akční jsou zaměstnanci a dobrovolníci Oblastní charity Jičín v pomoci obětem povodní a jiných živelních událostí. Zapojili se také do potravinové pomoci pro potřebné. „Charita je o tom, že vedle svých služeb pomáhá i lidem, kteří se náhle ocitli v nouzi. Nenecháme se svazovat jen zákonem o sociálních službách. My třeba chováme včely a vyrábíme med, abychom měli finance i na projekty, které systém nepodporuje,“ vysvětluje David Rejlek, jemuž jsou vzorem komunity jako Sdružení v Neratově nebo živé kláštery.

A jaké má Charita plány a vyhlídky do budoucna? „Rozšiřujeme pečovatelskou službu, protože je potřeba čím dál víc, populace stárne. Chceme být soběstačnější, tak začínáme víc věčelařit. Snažím se taky, abychom byli v Charitě dobrá parta pracovníků i lidsky,“ zamyslí se ředitel a uzavírá: „Vždycky tady budou lidé na okraji společnosti, kteří budou potřebovat naši pomoc. A každý člověk by měl dostat další šanci.“

JANA KARASOVÁ

V Sokolově mají Tříkrálovou kavárničku celý rok

Často nenápadné a drobné charitní dílo má mnoho tváří. A je hodně odvislé od toho, v jakém místě se koná a kolik lidí je ochotných se na něm podílet. Navštívili jsme Farní charitu Sokolov v plzeňské diecézi.

Ředitel, pět zaměstnanců a několik málo dobrovolníků. To je tým, který tvoří její jádro. „Myslím, že se snažíme o totéž jako mnozí někde jinde. Pomáháme lidem, kteří se ocitli v nouzi, nebo mají velký životní problém,“ přivítal

nás ředitel Jan Sebján. „V posledních dvou letech jsme rozšířili naše služby. V únoru 2016 jsme otevřeli ubytovnu pro lidi bez vlastního bydlení. V pronajatém domě nabízíme ubytování a duchovní pomoc dvaceti lidem. Musím říct, že je to opravdu dobrá škola trpělivosti, pokory a závislosti na Bohu.“

Šatník, hospic, kavárna

Kromě ubytovny sokolovští „charitáci“ otvírají dvakrát v týdnu charitní šatník, který bývá hlavně v zimních měsících velice často navštěvován především lidmi bez domova.

Letos v únoru se pustili do netradičního projektu. „Otevřeli jsme Tříkrálovou kavárničku“, překvapil nás Jan Sebján. „Pronajali jsme si v centru Sokolova malé prostory, upravili interiér, otevřeli a čekali, jestli přijdou návštěvníci. Stal se malý zázrak. Lidi si k nám našli cestu a začínají chodit pravidelně.

Propagujeme tak nejenom naše projekty, ale v duchu názvu také Tříkrálovou sbírku. V neposlední řadě chceme vytvořit místo pro setkávání lidí.“

Kavárnička má otevřeno od pondělí do pátku od sedmi do devatenácti hodin. Hosty obsluhují dvě milé kavárničky Irena a Petra, které byly vybrány z řad uchazečů z evidence úřadu práce. Mají zdravotní omezení a nemohly delší dobu najít zaměstnání. Takže dalším dobrým počinem bylo vytvoření dvou chráněných pracovních míst. Kromě pití kávy a požívání drobných pochutin si mohou návštěvníci kavárny za 30 Kč zakoupit v dobročinném antikvariátu knihu. A je zde ještě jedna malinká dobročinnost. Tzv. „zavěšené kafe“. Jedná se o předplacenou kávu, kterou zaplatí host kavárničky navíc a tím předplatí kávu lidem, kteří nemají žádné peníze, a nemohou si posezení v kavárně u kávy dovolit.

Z činnosti sokolovských nesmíme opomenout domácí hospic Motýl, kte-

rý založila FCH Sokolov spolu s občanským sdružením Střípky v březnu 2015. Kromě toho podporují kluby seniorů Háječek Sokolov, kterým pravidelně zasílají finanční prostředky na jejich zájmové aktivity.

„Organizujeme i dobročinné sbírky. Samozřejmě včetně Tříkrálové sbírky. Naši koledníci a vedoucí jsou rok od roku lepší. Letos jsme se dostali k rekordní částce 131 000 Kč. Další Boží milost na naší službě. Také se pravidelně účastníme celonárodní sbírky potravin. Jsme zapojeni v potravinové bance Karlovarského kraje. Tento rok jsme přispěli 850 kg potravin.“

Ředitel sokolovské charity Jan Sebján se ke konci našeho setkání trochu zarazil s tím, jestli se příliš nechlubí. Ujistili jsme ho, že zcela určitě ne, naopak je třeba, aby se lidé o práci jedné z mnoha malých Charit – té sokolovské – dozvěděli co možná nejvíce.

MIROSLAV ANTON

Nejchudší a nejděčnější děti z Moldavska

Často slýcháváme, jak Charita Česká republika svou činností boří hranice předsudků, překonává kulturní i náboženské rozdíly. Mezi vzletnými frázemi zaniká, že se musí potýkat i s prozaičtějšími problémy – překonávat úřední bariéry a hranice politické. A to i v Evropě. Jedna taková nečekaná hranice leží na příjezdu do města Bendery.

Kurzy a aktivity jsou obranou proti hrozivým scénářům. Snímek Charita Bendery

Správně by tady neměla být, jenže Bendery, kde Charita podporuje denní centrum pro děti a mládež, leží v samozvané Podněsterské moldavské republice, mezinárodně neuznaném území, které de iure stále náleží k Moldavsku. Praxe je ale jiná. Zdejší byrokratický aparát si pohyb cizinců pečlivě hlídá, i když jich sem mnoho nepřijíždí. Češi jsou ovšem mezi místními pojem, a to právě díky pomoci Charity ČR. „Jako Čech máte v Moldavsku velmi dobré jméno. Pozornost médií obvykle přitahují humanitární katastrofy nebo přírodní pohromy v exotických zemích. Chudí důchodci a bezprizorní děti v Moldavsku vedle toho nepůsobí nijak atraktivně. Jenže potom sem bohužel neputují ani potřebné prostředky. Pomáháme tady jedině my a Poláci,“ říká Kateřina Fuksová, která se do Moldavska vydala zprvu v rámci svého výzkumu a nyní sem míří jako dobrovolnice ve spolupráci s moldavskou Charitou. Pod tu spadá také Charita Bendery, malá

V centru mě to bavilo od prvního dne, kdy jsem sem přišla a vyrobila svou první hračku – hlemýždě. Každý další den byl jen zajímavější. Lidé v centru se stali mou druhou rodinou, mohli jsme se na sebe vzájemně spolehnout. Vyšivali jsme, šili hračky, malovali na nejrůznější materiály (poprvé jsem tu slyšela o batikování). Také jsme hráli hry zaměřené na témata o právech dětí. Dokonce jsme uspořádali několik výstav a mluvila jsem v reportáži pro místní televizi, což byla skvělá

zkušenost, která mi dodala sebevědomí.

Od té doby se hodně změnilo, centrum získalo modernější místnost i jídelnu a chodí sem spousta nových veselých dětí. Mně je už dvacet, nemám bohužel stálou práci, a tak do centra občas zavítám. Pořád cítím tu vřelou atmosféru, která jde od srdce a v mém srdci také navždycky zůstane.

Z dopisu Ilyny Draganové pro Charitu ČR, duben 2017.

charitní pobočka spravovaná zdejší římskokatolickou farností.

Jak překonat nudu a samotu

Denní centrum navštěvují děti ze sociálně znevýhodněných rodin v regi-

onu Bendery, který sužují stejné problémy jako Moldavsko. Celou generaci dětí zasáhla pracovní migrace jejich rodičů: lidé v produktivním věku odcházejí za prací, nejčastěji do Ruska, a v zemi zůstávají senioři, o které se nemá kdo starat, a děti bez dozoru a emocionálních vazeb. „Problémem, o kterém se příliš nemluví, je vysoká míra dětské sebevražednosti v Moldavsku. Děti jsou nechány na výchovu babičkám a dědečkům, kteří jim nerozumí. Generační rozdíl umocňuje to, že si v sobě prarodiče nesou dědictví sovětské éry. Často vnuky ani neposlávají do školy nebo na tom nijak zvlášť nebazírují. Děti jsou pak úplně izolované a mnohdy volí extrémní východisko ze situace,“ popisuje Kateřina Fuksová.

I když nedojde k nejhoršímu, zanedbané děti čelí riziku, že se dostanou do střetu se zákonem, stanou se obětmi zneužívání, podlehnou návykovým látkám nebo nákaze HIV. Denní centrum v Benderách se snaží hrozivým scénářům předcházet. Děti mohou v centru navštěvovat různé kurzy

a tvůrčí dílny, sledovat filmy s křesťanskou tematikou nebo si užít prázdninových aktivit, na které by jejich rodiny finančně nedosáhly. Příležitostně i pravidelní návštěvníci centra tady vyrábějí plyšové hračky, loutky, batikují nebo malují na tkaniny. „Vždycky jsem chtěla navštěvovat nějaký kroužek, ale doma jsme měli peníze jen na to nejnужnější. Jednou mě ale kamarádka vzala s sebou do dětského centra nedaleko našeho domu. Hned jsem pocítila vřelou atmosféru, paní učitelka mě okamžitě přijala do kurzu vyšívání,“ píše v dopise pro Charitu ČR dvacetiletá Ilyna, která centrum navštěvuje od své sedmé třídy.

Díky příspěvkům českých dárců a prodeji vlastních výrobků mohly děti o prázdninách jít dokonce do kina nebo na bazén a velkým zážitkem pro ně byla návštěva pizzerie. Přitom všem si v kolektivu osvojují společenské návyky a hodnoty, které pomohou jejich budoucímu začlenění do společnosti.

Teplé jídlo pro děti z ulice

Denní centrum má podle Kateřiny Fuksové ještě jeden zásadní význam: „Vychovatelky v centru každý den navštíví kotel boršče a rozdávají ho dětem, které tam přijdou. Na teplé obědy chodí s dětmi výjimečně i rodiče. Potkala jsem paní, která se vydala z posledních peněz kvůli čtrnáctidennímu pobytu své dcery v nemocnici. V Podněstří nefunguje systém zdravotního pojištění, a kdyby nepřišla s dětmi, neměla by co jíst.“ Děti také vědí, že se mohou učitelkám se vším svěřit, a podle Kateřiny to i dělají. Bohužel vychovatelky mají jen omezenou možnost dětem poradit či pomoci. Tady vidí Kateřina drobná úskalí: „Místní vychovatelky do práce s dětmi skutečně dávají sebe, jsou nadšené, starají se o ně a velmi se snaží, aby centrum fungovalo. A je úžasné, že funguje, je to moc důležité. Ony jsou ale zároveň limitované svými znalostmi, prostředím a generačním odstupem. Kurzy šití nebo batikování zaujmou děvčata, ale divoké kluky z ulice to na dlouho nezabaví. Je proto důležité, že Charita ČR v Moldavsku poskytuje také metodu.“

Mezi dlouhodobé snahy Charity Bendery patří i zřízení dobrovolnického centra. Přesně to by mohlo do Bender přivést studenty, kteří budou dětem věkově bližší, chlapcům poslouží jako vzor a přitáhnou další děti z ulice ke kvalitním aktivitám. Na uskutečnění této snahy, stejně jako na další teplé obědy, materiály pro tvůrčí dílničky, plat vychovatelek nebo úhradu energií můžete přispět svým darem na sbírkové konto 55660022/0800, VS 125. Do poznámky pro příjemce, prosíme, uveďte „Bendery“.

TEREZA HÝSKOVÁ

Výroba zvířátek z plsti. „Děti nepřemýšlí nad problémy ani pravidly, tvoří z duše,“ říká vychovatelka.